

En annan skön historia, om en medicinæ doctoris dotter, ...

F1700 2298 (end. Cij ff.)

Fors 1700.

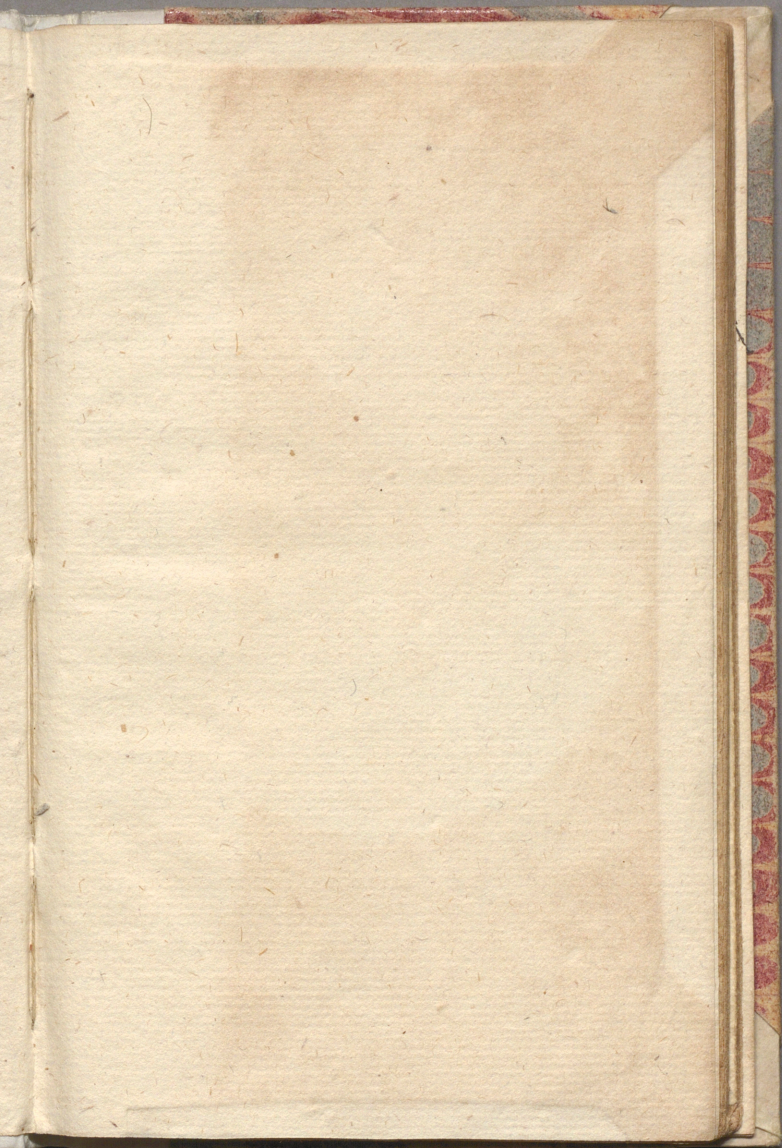
Witt. ds.

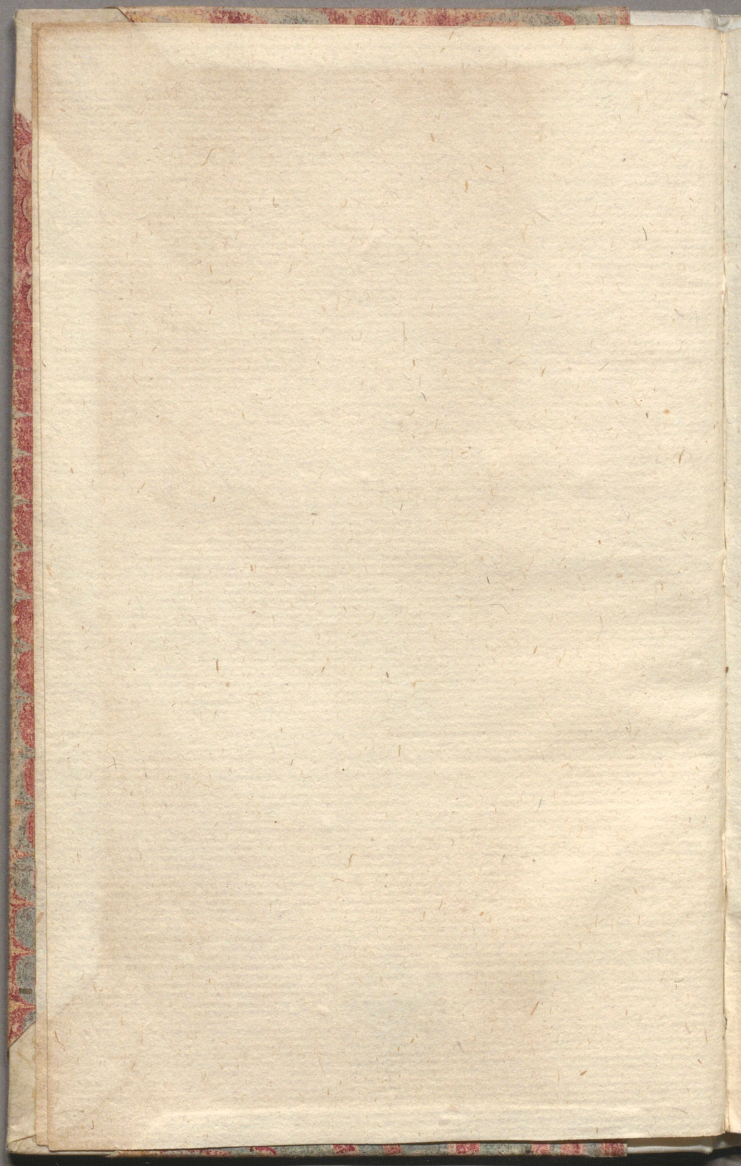
F1770

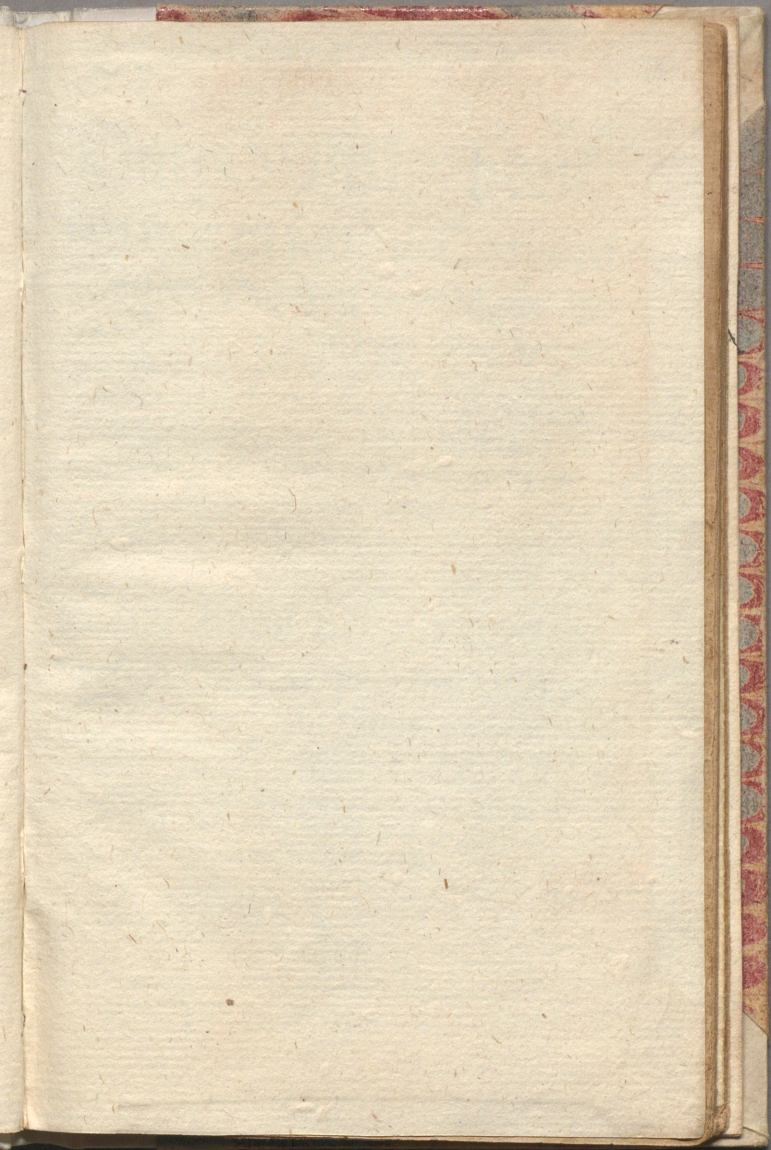
Fol. 111.

2298

Bl. C i sakno.

Progn.: från 1636

Stulet: från 1622.

1654 fans hos Sparvman.

bleff Arffuinge til Landet/ effter sin Faders
dödh/ leffde i många Åhr / regerade Landet
medh Wysdom/ snålheet och försichtigheet
gansta wäl.

Således är nu thenna Historia
til enda fördh/ aff hwilka/ Gunstige
Läsare/ tu thetta korteligen achta
och merckia kant.

I. At Gudh vphöyer hwem han
wil/ och weet råd/ medel och sätt/
huru thet tilgå skal/ och at han intet
förgäter then som om Dygder och
Christeligit Lessuerne sigh beslytar.

II. At tolamodh är en kosteligh/
berömelig och fruchtebärande dygd/
then allom menniskiom wäl anstår/
och på siskonne wäl belöner.

III. At then som sigh i ächten-
skap giffua wil/ skal mer achta dygd
Åhra/ Gudfruchtighet och skiel-
ligit lessuerne/ än högh Slächt/
Rykedomar och utwertes
anseende.

leswa och döo medh / än thenna Jung-
fru. Han förhölt sig ock så i Dygden och
Seder / at Jungfrun fick ock så behagh
och stoor Kärleek til honom.

Uppom tidh ther effter bleff förbes-
nembde Gressues Fader döo / så fordrade
Konung Lodwik i Frankeriske honom
til Paris / at han skulle wara ther ibland
andra Förstar och Gressuar i Konungs
gens Hoff / til thes at han kunne komma
til sijna fulmyndiga Åhr / och sådant förs-
standh / at han kunne sielff regera sitt
Landh och Folck.

Å han nu kom i Hoffuet / och bleff
wandh widh thes Leswerne och Seder /
ware hans Hugh och Sinne snart oms-
wendh / så at han förglömde alt vpsät
och Kärleek / som han hadhe til sin Jung-
fru vthi Bononia / men hon kunne icke så
snart förgåta eller vtslå aff sin Hugh och
hierta / then fattade Kärleek / vthan så off-
ta hon tenckte på honom och hans åhrs-
liga vngenge / så söckade hon / och badh
innerliga i sitt hierta / at hon måtte få see
honom en gångh / förr än hon dödde aff
thenne werlden.

Hende sigh några Åhr ther effter /
at hennes Fader bleff dödh / och mången
tapper yng Kar aff förenemligt Slåchr

frågade til henne/ men hon betackadhe
them all för sijn Ähra och goda wilia/
och förwågrade them / ty hon hadhe så
hårt fast Gressue Bartram i sitt hierta/
at hon icke kunne samtyckia til Aichtens
skap medh någon man på Jordenne / så
länge hon hörde Gress Bartram wara i
liffue. Och sadt så en tydth längh/och
hölt hwis medh sin Moder/och i medlar
tydth studerade i sins Faders och andra lärs
de Måns Böcker/at hon på sistone i Lärs
dom och Förstand öffuergick alla Do
ctores vthi Bononia/ icke allenast vthi
Litteraturkonsten/vthan och i alla bokliga
Konster. Hwar som hålft en ohörligh
och obekendh Siukdom war/ther wiste
hon grundeligh bestedh och rådth til.

Huruledes Konungen aff Franc
rike/bleff betagen aff häftigh Siukdom/och in
gen ibiandh alla hans Doctores kunne hielpa hon
nom/vthan allenast denna Jungfru aff Bos
nonia/ som gjorde honom/genom
Guds hielp/helbregdan och
sund igen.

Det hende sigth en Tydth/at Kon
ungen aff Francrike bleff has
stigt Siuk vthi Paris / så at in
gen Förhopningh war om hans Liff/
alla hans Doctores som wore i Paris/
twiff

twiſſfladhe om hans helſa / och förbät-
tringh / doch likwäl vthſändes haſtigt
budh til Bononien / effter thet war thet
förnämſta ſtadium vti Låkiare Konſten
på then tydhen / och the lärdeſte Doctores
ſom funnes i hela werldenne.

Nu ibland alla Doctores, ſom bleffue
beſöckte om råd h i ſamma Saat / bleff och
ſå thenna Jungfru bedin / at hon wille
medhdeela them ſitt goda råd h / på Ko-
nungens wägna / thet vthi hon lät ſigh
wålwiligh ſinna / och på thet ſiſta / rå al-
les theras råd h bleſwe tilhopa hælne /
befans hennes råd h thet bästa. När Ko-
nungen thetta weta ſick / ſtickade han
håſt och Wagn effter henne / och badh
at hon oförtöfwat til honom komma ſkul-
le : Och ändoch hon icke ſå allment bruk-
te ſin Konſt ibland hwar man / doch lik-
wål kunne hon icke förwågra eller affflå
Konungens begåran. Hon bleff och ſå
gladh / at hon hade fått en redeligh Or-
ſaak at komma tüt / ſom hon lenge åſtun-
dat hadhe / i then meeningh / at Grefſue
Bartram ſulle en gång h werdes ſee til
henne / och komma ſitt förra upſåt ihugh /
thet om hon altid troligen badh Gudh /
at thetta henne wederfaras mätte. När
hon nu kom til Konungen / och han ſigh
C iij hennes

hennes deyeligheet och diupa Förstand/
behagade thet honom wål/ och lät kalla
alla Doctores som thet til stådes wore/
och befalte them temperera Låkedom/
effter hennes vnderwisning/ oansedt/at
både Konungen och Doctores tilförenne
meente alt hopp om hans helsa aldeles
wara vthe/så halp Gudh likwål/genom
hennes Konst och Förstand/ at han wål
förwant sin Siukdom/ och kom til sin
förra hels: igen.

Tå nu Konungen/genom Gudz nådh
och hennes Konst/ war bleffuen wål til
pas igen/betenchte han medh sitt Råd/
huru han sådan hennes slijt och goda wi-
lia belöna skulle/ thet hoos betrachtade
han hennes åhrliga och berömliga Slecht
och Herkomst/at hon icke war aff ringa
Slächt/ vthan aff en högblård Docto-
re, hwillken war aff then förnämste
Slächt/sem på then tijdh war i Bonos-
nia/thezföre war hon ock så wål werd it
åhrligt Gifftermål/hwar medh han gaff
tilkenna / at han intet betet henne löna
kunne/ ån at han förhulpe henne til en
åhrligh Man. Gaff henne förthen skul
welkor / at hon skulle vthwålia sigh en
Person vthi hans hela Rijke / ware sigh
Herre eller Gressue/ som hon hade lust
och

och behagh at leffua och döo medh/ then
swor han widh sin Kongeliga Krona/
at hon skulle få til sin ächta Man/ thet
til ock en stor och herligh Brudstätt.

Som nu thenne Jungfru förmärckte
Konungens stoora benägenheet och go-
da wilia emoot sigh/ betackade hon ho-
nom ödmjukeliga medh många årtillia-
ga / liusliga och prydeliga Ordh / och
wart gladh i sitt Zierra/ och sade: Allers
nädigeste Herre och Konung/ effter thet
E. R. M. wil wars migh så gunstigh
och nädigh/ och migh försee vthi ächten-
skaps Standh/ weet iagh ingen i thetta
Land/ som iag begårar at leffua och döo
medh / vthan allenast Grefwe Bar-
tram aff Rosilien. Thet Konungen hörs
de hennes wilia och begåran/ lät han
strax kalla Gref Bartram til sigh/ och
sade til honom: Her Bartram/ Grefwe
til Rosilien/ j äre nu komne til eder mans-
liga Alder och Förstandh / och j måste
nu sielfwe taga widh edert Land / at res-
gera och förestå/ tyden wil nu fordra och
nödhorfften kråffua/ at j befoge eder i
ächtenskaps Standh / therföre hafwer
iagh ährnat edher thenna sköna och för-
sichtige Jungfru/ til eder ächta hustru/
ty iagh weet icke hennes lyke i wijsdom

och Förstandh i mitt ganska Rike / iagh
wil ock ther til giffua edher en åbeligh
Brudhskatt / hela Normandien / hwilket
i och edher effterkommander behålla och
niuta skolen / til ewerdeligh åger / och wil
wara edher en gunstigh och nådigh Ko-
nung / therföre låter edher nu thenna min
wiltia behaga.

Å Gressue Bartram hörde sådant
Konungens Taal / och sågh Jungfru stå
hoos Konungen / kende han henne igen /
och tyktes at hon icke war aldeles hans
like / ty han war stolt i sitt sinne / och hon
war icke född aff så stor Slåcht som han
therföre förachtade han henne / och rench-
te widh sigh sielss / fast han än skulle gö-
ra Konungens wiltia / och taga henne til
sin hustru / så wille han litwål intet blif-
wa hoos henne / therföre swaradhe han
Konungen medh thetta sätt : Allernådis-
geste Herre och Konung / **E. K. M.**
råder öfwer mitt lifff och gods / och alt
thet iagh åger / doch hadhe iagh förmo-
dat / at **E. K. M.** skulle försee migh
med ett annat gifftermål / doch effter **E.**
K. M. wil ther så hafwa / gifwer iagh
ther och i eder nådes wiltia / och ther medh
sintychte han / at hon bleff honom trolofs-
wat och gifwin. Ther effter lät Konungs-
gen

gen wål förfodra them heem til Kosilien
med Herrar och Fruentimber / såsom the
til hörde / thet Bröllopet medh stoort
Proces hållet bleff.

Nu fölter / huru Gressue Bartram
sedan Bröllopet hade städt / drogh til the Florenti-
ner, och bleff theras Krügsöfuerste / men
Gressuinnan bleff wih Kosilien /
och förestodh Landet en
långh tjd.

In Bröllopet nu war öfwerståns
det / och Konungens Solet heem
dragit / reste Gressuen heimligha
til the Florentiner / hwilka på samma
tjd förde Krügh emoot sina grans
nar / och bleff för en öfuerste uphögdh
öfuer alt thet Krügssolet / som the i felt
moot sina Siender brukade / och stickas
de sigh så ridderliga och manliga emoot
sina Siender / och så åhrliga emoot hwar
man som han vngick / så at han hadhe
godh behagh och en åhrlich besolningh
hooz them.

Tå han nu föreeser war / medh sina
Tienare och medh följe / och hon förnam
sådan hans mootwilligheet emoot sigh /
behagadhe thet henne ganska illa / förty
hon förnam wål hans upsåt / aff thet
swar

swar som han in för Konungen framstäl-
te / så han them tillsammans gaff. Doch
likwäl blef hon wäl vndfangen aff hans
Vnderfåter och Adel / och oansedt hon
wäl förstodh honom haffua sått tienst v-
thi Florens / gaff hon sigh likwäl tilfredz
och togh sigh irt fritt modh och tola
modh til / och förbättrade Regimentet /
som i många mæro i Herrens fråwaro
förfallet war / så hwar hade regerat så
som han wille / och stichtade och vprättas
de nödbræffliga stadgar och lagh öfwer
hela Landet / hwilka then meniga Man
swåra wäl behagade. Ther til medh
vplåt Konungen henne Normandiam /
som han henne til Brudhstat föråbrac
hadde.

Följer nu wydare / huru Gresswin-
nan två Riddare til Florenz förstickas
de / til sin Herre / och hwad för swar the
förde hem igen.

En Port eldh ther effter / afferdas
Gdhe Gresswinman två förnåmligha
Riddare vebaff sitt Hoff / til sin
Hertz Gressue Bartram / som i Flo-
renz stadder war / gaff honom tilkens
na / huru medh Regimentet tilstodh /
och lät förkunna honom / at om han wille
förlåta

Förläta och draga frå sitt Arff och Reger/
rå wille hon heller wylka och draga bort/
än han för hennes skul ryma skulle sitt
Sådernes Arff.

Ther the nu komme til honom och
Florens/ och gessue honom sitt wårff
tilkenna/badh honom icke således öffuers
gissa sin ächta Zustru och fattiga Uns
derfäter / swaradhe han them således z
Iagh haffuer här en Gullringh på mitt
Finger / medh en kosteligh Adelsteen
och / hwilken mijn Moder gaff mig
på sin Dödsstundh / och therfore är han
migh myckit kär / och skal aldri gh kom
ma ifrå mig så länge iagh lefuer. Thera
fore så nödig som iagh wil mista samma
Ringh / så litit må hon wenta mig til
sig igen / och han hon hencem aff mig
bekomma kan.

När thesse godhe Mån hadhe hörde
och förstådt hans strenge och hårda gens
swar / drogo the tilbaka igen / och sadhe
Gressuinnan samma Swar igen / hwar
och aff hon bleff swåra bedröffuad. Nog
tydh ther effter / lät hon sammankalla Ad
del och Ridder skap i Landet / och lät the
förstå / at hon icke wille tilstå dia thesas
Herra bliffua Landfychtig för sin skul /
och han hon wille heller draga och aff
Landet /

Landet / och gifwa sig i Klöster / ther
at blifwa så länge hon lefde / badh them /
at the wille taga Landet i förswar / och
stå rhet före såsom the wille förswara /
när theras Landzherre hem komme / och
fordrade Rekenkap / om hennes affskedh
och theras Regeringh. Ther medh sadhe
hon them alla godh natt / och drogh strax
vthaff Landet.

Nu fölter / huru Gressuinnandrog
til Florens / och bleff haffuandes / aff sin Herr
Gressue Bartram / hwilket han icke wiste / och
sedan födde två Söner vthi
Florens.

In hon således hade lefwereret ifrã
sig Landet och Regimentet / togh
hon een Qwinna och sin Tienstes
pügha medh sig / sampt ock een stoor
Summa Gull och Penningar / som
hon hadhe församlat aff sitt Land Nors
mandien / ock befalte så Landzens inbygga
giare i Gudz handh / hwilka storligha
förgde och jemrade sig öfwer hennes
snöpliga Affrogh. När hon kom vthaff
Landet / begaff hon sig geenest åt Flo
rens / då hon tijt kom / lyckades thet så
wål / då hon kom til Gåst hoos een åhrs
ligh och from åndia / för hwilkas Dörr
Gress

berwijst henne all sijn forgh och moost
gångh/giorde the rådth medh hwar ans
dra / at når Gressuen sende Budh effe
ter hennes Dotter/såsom han hade tilfö
renne giordt/tå skulle hon senda honom
sådan swar igen: Ther han wille senda
henne then Gullringh / som then ädle
Stenen satt vthi/ hwilken han daglitga
hade på sitt Finger/tå wille hon troo/at
han hade henne kär/ och tā wille hon gö
ra hans wilia/och låta honom in om affe
tionen vthi sin Kammar.

Når Gresswen fick sådan swar / bes
rädde han sigh icke lenge / vthan sende
strax samma Ringh til Jungfrun / men
Jungfrun fick honom strax / effter thes
tas vplagh/at Gressuinnan. Men når
tiden kom/såsom Jungfrun hade Gress
uen förestelt/gick Gressuinnan in i Jung
fruens Kammar/och ladhe sigh i hennes
Sångh/Gressuen kom/effter thetas affe
stedh/och hade sitt vmgänge medh hena
ne/ och wiste icke annat / än ther wae
Jungfrun / hende sigh at Gressuinan
bleff på sistone hafwande / ther öfwer
hon tackade Gudh och war gladh. Ses
dan stencftr hon förebenåmbde frw och
hennes Dotter/itt tusende Ducater/ther
hoos ock nryckit annat/medh sådan förs
D ordh

ordh / at hennes Dotter skulle på nogen
tidh draga aff Staden / och förhålla sig
hos sin slächt / på thet hon kunde komma
vndan för Grefwen. Men Grefwinnan
förhölte sig hemliga och oförmåckte
vthi sitt Herberge.

Ån följer / huru Grefue Bartram
drogh heem til Rosilien / när Kriget war stilt / och
sant thet gode Regiment och Ordning
offuer alt sitt Landh.

Wår the Florentiner en tidh lång
hadhe fördd Krig / gjorde the
fredh medh sina motståndare /
och så bleff Grefue Bartram fodradh
heem til sitt Land aff sina Vnderfärer /
bleff honom ock så berättadt / huru hans
Hustru war bortdragen aff Landet / eff-
ter han wille icke kenna henne för sin
Hustru.

Therföre togh han förloff och aff-
weed hoos the Florentiner / och drogh
heem til sitt Land / och förnam thet såles
des medh Regimentet tilstå / som tilfö-
renne sagde år / Slott och Fåster wäl
bygda / hwar före hans Vnderfärer / Adel
och Oadel beprissade Grefwinnans föro-
sichtrighet / som sådant så wäl beståle ha-
de / ändoch ingen wiste hwar hon war.

Thet

Thetta fick Grefwinnan altsammans
weta til Florens / likwål hölt hon sigh
stilla / til thes at Gudh förlossade henne /
och gaff henne tw sköne Piltebarn / aff
hwilket hon bleff ganska gladh / lofwas
de och tackadhe Gudh thesfore / födde
them vp medh stoor flijt och achtsams
heet. Nogon tijd ther effter / gjorde hon
sigh til reedz medh sijna Barn och Pijs
gor / och drogh Rosilien nogot närmas
re / doch obekendh hwar hon kom. Så
kom hon til Mompelien / ther hon alltid
sick tiender ifrån Rosilien / hwad ther
handlades ock war på ferde.

Tå Grefwe Bartram hade alt öf
uersedt och försarit i sitt Land / gaff han
sigh til nogon Kolighet / och bleff elskad
och aff hållin aff alla sijna Vnderfäter /
ty han hölt och sticfade sigh wenligh es
mot hwar man. Låt ock så en tijdh vth
ropa itt stoor och herligt Gåstebudh /
som han wille göra åt sitt Ridderkap
och Adel / Fruer och Jungfruer / och lät
them alla på en förestrifwen tijd kalla
til sin hufwudh Stadh
Rosilien.

SSS

D 4

Lu

Nu fölter til thet htersta / huru
Gressuinnan medh sina två Söner kom til Rosi-
lien/och bleff til nådige tagin aff Gress
Bartram.

När Gressuinnan förnam / sådant
Kollatz wara yrhopat / stickade
hon sigh och thet til / och drogh
heem til Rosilien / medh sina två Sö-
ner / som nu wore widh pas två åhrs gama
bla / och wore Gress Bartram ganska lju-
ka / både i Ansichte och på sina Lemmer.
Tå nu Solcket som budit war / altsammans
war församlat och bortfart på Slottet /
tå instälte Gressuinnan sigh / och förr än
nogan bleff thet waar / stegh hoo fram
til thet Bord / som Gressue Bartram och
hans rådh satt / når hon kom för border /
föll hon på sina Knå / och hade then Kin-
gen i sin hand / som Gressuen tilförenne
(såsom han meente) hade giffuet then
änckionnes Dotter aff Florens / och hon
sade til honom : Allernådigeste Herre aff
Rosilien / tagh beder eders nåde / at E.
N. wille wårdigest hålla thet Löffre
som E. N. lofwade / tå the gode Mån
hos eder wore på mina wägna / om wårt
Achtenskap / benåde migh eder åchta Zus-
stru och thesse två eder naturlige Söner
för Guds Skul.

Aff thetta Taal / bleff Gressuen och
hans Råd / som til bordz säte / häpne
och försärade / doch annammade Gress-
ue Bartram Ringen och kende honom /
och the kende henne alle igen / medh stoor
Glädie / ty the frögdades / at theras frw
war heem kommen / och hwar man sade /
at thet war Gressue Bartrams naturlis-
ghe Söner. När Gressuinnan hadhe
widt och bredt förtält för Gressuen all
sijn Allendigheet och mootgång / theslis
kest / huru thet sigh tildrogh medh then
ringen i Florens / at hon sicc honom i
then stadh / at then änkionnes Dotter
honom hafwa skulle / och huru hon bleff
hafwandes i Jungfruenes stadh / rå stod
Gressuen vp / och toggh henne i sijn sampr
och sijna två Söner / badh henne / at hon
wille förlåta honom alt thetta / lossuade
sigh effter then Dagen wilia wara hen-
nes nådige Herre / och elsta henne aff alle
hierta. Sedan the effter bleff thet
stoor Glädia och Frögdh ibland högha
och låga / och itt stoor Gästebud hål-
let. Och the leffde sedan kärligen
och wäl tilhopa i måns
ga Åhr.

F I N I S.

Printed in Stockholm/
1622

Tryckt i Stockholm/

ANNO

M. DC. XXII.

